

Chambre des Représentants

26 MARS 1953.

PROJET DE LOI d'organisation judiciaire.

RAPPORT FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE (1), PAR M. NOSSENT.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 25 avril 1952, le Gouvernement a déposé un projet de loi relatif au personnel de la Cour de cassation, des Cours d'appel, des tribunaux de première instance et de commerce. Il est rapidement apparu que l'examen de ce projet demanderait un temps relativement long.

Aussi le Gouvernement a-t-il déposé le 4 décembre 1952 un autre projet ayant une portée beaucoup plus restreinte mais concernant quelques questions particulièrement urgentes.

Ce « projet de loi d'organisation judiciaire » a un triple objet :

1° Augmenter temporairement, jusqu'au 31 décembre 1954, le nombre de magistrats des cours d'appel;

2° Limiter les nominations dans les autres juridictions aux places prévues dans le projet de loi du 25 avril 1952;

3° Maintenir la possibilité de déléguer les magistrats des parquets et les greffiers.

Le 21 novembre 1952, le Conseil d'Etat, section de législation, avait émis un avis très complet tant en ce qui con-

(1) Composition de la Commission : M. Joris, président; MM. Charlotiaux, Charpentier, De Gryse, De Peuter, Mme De Riemaecker-Legot, MM. Fimmers, Gendebien, Hermans (Fernand), Lambotte, Nossent, Oblin, Robyns. — Bohy, Camby, Collard, Deruelles, Mme Fontaine-Borguet, MM. Hossey, Housiaux, Pierson, Soudan. — Janssens, Leclercq.

Voir :

297 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

26 MAART 1953.

WETSONTWERP betreffende de rechterlijke inrichting.

VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT DOOR DE HEER NOSSENT.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Op 25 April 1952 werd door de Regering een wetsontwerp ingediend betreffende het personeel van het Hof van verbreking, van de Hoven van beroep, van de rechtbanken van eerste aanleg en van de rechtbanken van koophandel. Het bleek weldra, dat het onderzoek van dit wetsontwerp vrij lange tijd zou vergen.

Daarom heeft de Regering op 4 December 1952 een ander ontwerp neergelegd, met meer beperkte draagwijdte, maar dat betrekking heeft op enige bijzonder dringende vraagstukken.

Dit « wetsontwerp betreffende de rechterlijke inrichting » heeft een drievoudig doel :

1° Tijdelijke verhoging, tot op 31 December 1954, van het aantal magistraten der Hoven van beroep;

2° Beperking van de benoemingen in de andere rechtbanken tot de in het wetsontwerp van 25 April 1952 bepaalde plaatsen;

3° Behoud van de mogelijkheid, de magistraten van de parketten en de griffiers af te vaardigen.

Op 21 November 1952, heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State een zeer volledig advies uitgebracht,

(1) Samenstelling van de Commissie : de heer Joris, voorzitter; de heren Charlotiaux, Charpentier, De Gryse, De Peuter, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Fimmers, Gendebien, Hermans (Fernand), Lambotte, Nossent, Oblin, Robyns. — Bohy, Camby, Collard, Deruelles, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Hossey, Housiaux, Pierson, Soudan. — Janssens, Leclercq.

Zie :

297 : Ontwerp overgemaakt door de Senaat.

H.

cerne le fond qu'en ce qui concerne la forme du projet. La plupart de ses observations ont été retenues.

Enfin la Commission de la Justice du Sénat a examiné le projet d'une façon très approfondie. Les rapports (Doc. n°s 174 et 226, 1952-1953) qui reflètent ces discussions contiennent une série de précisions et de statistiques auxquelles il convient de se référer. La Commission sénatoriale a d'ailleurs modifié le projet gouvernemental sur plusieurs points importants.

Augmentation temporaire du nombre de magistrats des Cours d'appel.

Dans chacune des Cours d'appel, il n'y a qu'une seule chambre qui soit chargée de l'examen des affaires relatives aux impôts directs, impôts exceptionnels, douanes et accises. L'arriéré dans ce domaine est considérable. Les contestations soumises aux trois Cours d'appel portent à l'heure actuelle sur des cotisations d'environ 4 ½ milliards de francs. De plus il y a lieu de tenir compte de ce que des cotisations pour un montant de 7 ½ milliards de francs environ font l'objet de réclamations encore pendantes au stade administratif. Il y a donc lieu de prendre sans tarder toutes les dispositions nécessaires pour que ces contestations portant sur 12 milliards de francs d'impôts environ puissent être examinées le plus rapidement possible.

Le projet gouvernemental prévoyait le maintien jusqu'au 31 décembre 1954 des places complémentaires existant actuellement dans la Cour d'appel et, en outre, la possibilité de pourvoir, jusqu'à la même date aux places suivantes :

- a) six places de conseillers et trois places d'avocat général à la Cour d'appel de Bruxelles;
- b) trois places de conseiller et trois places d'avocat général à la Cour d'appel de Gand;
- c) trois places de conseiller et deux places d'avocat général à la Cour d'appel de Liège.

Le Sénat, après un examen minutieux de la situation du nombre d'arrêts prononcés, des prestations moyennes de chaque conseiller et des nécessités auxquelles il faut faire face, a estimé qu'il était plus rationnel de fixer simplement et clairement le cadre des Cours d'appel jusqu'au 31 décembre 1954. Aussi le projet soumis à la Chambre décide-t-il de porter temporairement le cadre des membres du siège à la Cour d'appel de Bruxelles à 60, de maintenir à 25 le cadre actuel à Gand et de porter celui de Liège à 31. En ce qui concerne le parquet, le projet prévoit 30 magistrats à Bruxelles, 13 à Gand et 17 à Liège.

L'article 2 du projet (art. 3 du projet gouvernemental) règle l'ordre de présentation des conseillers aux Cours d'appel.

L'article 3 reprend les dispositions de la loi du 17 août 1948 et permet d'assumer des avocats en vue de compléter les chambres des Cours d'appel.

Cette disposition a été introduite dans le projet par la Commission sénatoriale, qui l'a admise à l'unanimité. Votre Commission l'a trouvée judicieuse encore qu'il importe de souligner que la loi du 17 août 1948 n'a été que fort peu appliquée.

En effet, l'expérience a démontré que la pratique des avocats assumés présente des inconvénients : les affaires déferées à la Cour donnent lieu souvent à plusieurs délibérés et la présence des avocats à ceux-ci s'est avérée

zowel wat de grond als de vorm van het ontwerp betreft. Met de meeste opmerkingen werd rekening gehouden.

Ten slotte heeft de Commissie van Justitie van de Senaat het ontwerp zeer grondig onderzocht. De verslagen (*Stukken* n°s 174 en 226, 1952-1953); welke de besprekingen weergeven, behelzen een reeks van nadere inlichtingen en statistische gegevens waarnaar hierbij wordt verwezen. De Senaatscommissie heeft trouwens het regeringsontwerp op verscheidene belangrijke punten van gewijzigd.

Tijdelijke verhoging van het aantal magistraten van de Hoven van beroep.

In elk Hof van beroep is er slechts één kamer belast met het onderzoek van de zaken die verband houden met de directe belastingen, de uitzonderlijke belastingen, de douanen en accijnzen. Op dit gebied is de achterstand aanzienlijk. De geschillen die aanhangig zijn bij de drie Hoven van beroep hebben, op dit ogenblik, betrekking op aanslagen ten belope van ongeveer 4 ½ milliard frank. Bovendien diende er rekening gehouden met het feit, dat aanslagen tot een beloop van circa 7 ½ milliard frank het voorwerp uitmaken van bezwaarschriften die nog aanhangig zijn bij het bestuur. Het is dus nodig, onverwijld alle vereiste schikkingen te nemen, opdat bedoelde betwistingen betreffende belastingen ten belope van ongeveer 12 milliard frank, zo spoedig mogelijk zouden kunnen onderzocht worden.

Het wetsontwerp voorzagt het behoud, tot op 31 December 1954, van de thans bij de Hoven van beroep bestaande bijkomende plaatsen, en namelijk de mogelijkheid om in de volgende betrekkingen te voorzien :

- a) zes plaatsen van raadsheer en drie plaatsen van advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Brussel;
- b) drie plaatsen van raadsheer en drie plaatsen van advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent;
- c) drie plaatsen van raadsheer en twee plaatsen van advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Luik.

Na een zorgvuldig onderzoek van de toestand van het aantal gevelde arresten, van de gemiddelde prestaties van ieder raadsheer en van de noodwendigheden waaraan het hoofd dient geboden, heeft de Senaat het rationeler geacht, eenvoudig en duidelijk, tot op 31 December 1954 het kader van de Hoven van beroep vast te stellen. In het aan de Kamer voorgelegd ontwerp wordt dan ook voorzien, het kader der leden van de zetel bij het Hof van beroep te Brussel tijdelijk op 60 te brengen, het thans te Gent bestaand kader op 25 te behouden, en dit te Luik te verhogen tot 31. Wat het Parket betreft, voorziet het ontwerp 30 magistraten te Brussel, 13 te Gent en 17 te Luik.

Bij artikel 2 van het ontwerp (art. 3 van het regeringsontwerp) wordt de orde der voordrachten van de raadsheren bij de Hoven van beroep geregeld.

Artikel 3 neemt de bepalingen over van de wet van 17 Augustus 1948 en laat toe advocaten bij te roepen ten einde de kamers van de Hoven van beroep aan te vullen.

Die bepaling werd in het ontwerp ingevoegd door de Commissie van de Senaat, die ze eenparig heeft aangenomen. Uw Commissie achtte ze gepast, alhoewel moet worden aangestipt dat de wet van 17 Augustus 1948 slechts weinig werd toegepast.

Uit de ondervinding is inderdaad gebleken dat de praktijk van de bijgeroepen advocaten nadelen oplevert : de zaken die naar het Hof worden verwezen geven vaak aanleiding tot verschillende beraadslagingen, en de aanwezig-

difficile. Il faudrait donc ne recourir à la collaboration des avocats que pour des affaires qui peuvent être résolues rapidement.

Si la loi de 1948, qui n'était applicable que jusqu'au 15 juillet 1950, a été appliquée à de nombreuses reprises à la Cour d'appel de Bruxelles, elle ne l'a été qu'une dizaine de fois à Liège et jamais à Gand.

Limitation des nominations.

L'article 4 dispose que sous réserve de l'application des articles 1 et 2, il ne sera pourvu, à partir du 1er janvier 1953 qu'aux places prévues par les tableaux annexés à la loi. Ces tableaux sont ceux du projet n° 266 du 25 avril 1952.

Dans le projet de loi, tel qu'il avait été soumis au Conseil d'Etat, le Gouvernement se contentait d'une référence au projet de loi du 25 avril 1952. Le Conseil d'Etat a fait remarquer que cette manière de procéder n'est pas conforme à l'article 41 de la Constitution et il a suggéré de joindre le tableau annexé au projet de loi déposé le 25 avril 1952. Cette suggestion a été retenue.

L'article 5 permet de pourvoir en tout état de cause au remplacement des magistrats qui sont autorisés à accepter un poste dans la magistrature de la colonie ou une fonction judiciaire auprès d'un organisme international en Belgique ou à l'étranger.

L'article 9, corollaire de l'article 5, abroge l'article 2 de la loi du 27 juillet 1938 qui permettait au Roi de nommer des magistrats de complément pour remplir les fonctions de ceux qui ont été nommés dans la magistrature de la colonie.

La délégation des magistrats des parquets et des greffiers.

Les articles 6 et 7 qui règlent ce problème ont fait l'objet de plusieurs amendements et de longues discussions.

Depuis le 1er juin 1949, la délégation des magistrats et des greffiers n'est plus possible. De plus, les délégations en cours devaient normalement prendre fin en 1954.

Or, dans certains tribunaux il y a des magistrats en sur-nombre et dans d'autres il y en a trop peu; d'autre part, il peut être opportun de déléguer des magistrats ou des greffiers dans les administrations. L'expérience prouve que les magistrats qui ont été délégués au Ministère de la Justice, notamment à l'Administration de la Législation, à l'Office de la Protection de l'Enfance, et, d'autre part, au bureau de coordination du Conseil d'Etat, y rendent les meilleurs services.

L'article 6 du projet rend les délégations de nouveau possibles, moyennant la réunion de conditions sévères qui donnent toutes les garanties requises. L'assentiment des chefs de corps notamment et le fait que les magistrats continuent à recevoir leurs traitements de membres de l'Ordre judiciaire garantissent l'indépendance de la magistrature et la bonne administration de la justice.

L'article 7 vise notamment les magistrats militaires en campagne en fonction depuis plus de huit ans et délégués depuis plus de cinq ans au Ministère de la Justice.

heid van de advocaten bij die beraadslagingen bleek moeilijk te zijn. Er zou dus alleen een beroep mogen gedaan worden op de samenwerking van de advocaten voor zaken die spoedig kunnen opgelost worden.

Alhoewel de wet van 1948, die slechts tot 15 Juli 1950 toepasselijk was, dikwijls werd toegepast in het Hof van beroep te Brussel, werd zij te Luik slechts een tiental keren en te Gent nooit toegepast.

Beperking der benoemingen.

Artikel 4 bepaalt dat, behoudens toepassing van de artikelen 1 en 2, van 1 Januari 1953 af slechts zal worden voorzien in de plaatsen bedoeld in de bij deze wet gevoegde tabellen. Die tabellen zijn die van het ontwerp n° 266 van 25 April 1952.

In het wetsontwerp, zoals het aan de Raad van State werd voorgelegd, beperkte de Regering zich tot een verwijzing naar het wetsontwerp van 25 April 1952. De Raad van State heeft opgemerkt dat deze handelwijze niet overeenstemt met artikel 41 van de Grondwet, en hij stelde voor de tabel op te nemen die gevoegd was bij het op 25 April 1952 ingediende wetsontwerp.

Bij artikel 5 kan in ieder geval voorzien worden in de vervanging van de magistraten die gemachtigd zijn een post in de magistratuur van de Kolonie of een rechterlijke ambt bij een internationaal organisme in België of in het buitenland te aanvaarden.

Bij artikel 9, dat een uitvloeisel is van artikel 5, wordt de wet ingetrokken van 27 Juli 1938, waarbij de Koning gemachtigd werd bijgevoegde magistraten te benoemen om de functies uit te oefenen van hen die in de magistratuur van de kolonie werden benoemd.

De afvaardiging van de magistraten der parketten en van de griffiers.

De artikelen 6 en 7, waarbij dit vraagstuk geregeld wordt, hebben het voorwerp van verscheidene amendementen en van langdurige besprekingen uitgemaakt.

Sedert 1 Juni 1949 was het niet meer mogelijk magistraten en griffiers af te vaardigen. Bovendien moesten de reeds bestaande afvaardigingen normaal in 1954 een einde nemen.

Welnu, in sommige rechtbanken zijn er overtallige magistraten, in andere zijn er te weinig; overigens kan het wenselijk zijn magistraten of griffiers bij de besturen af te vaardigen. Uit de ervaring blijkt, dat de magistraten, die bij het Ministerie van Justitie werden afgevaardigd, o.m. bij het Bestuur voor de Wetgeving, bij de Dienst voor Kinderbescherming, en verder bij het coördinatiebureau van de Raad van State, daar uitstekende diensten bewijzen.

Bij artikel 6 van het ontwerp wordt het afvaardigen opnieuw mogelijk gemaakt, maar er dienen zeer strenge voorwaarden vervuld, die de vereiste waarborgen bieden. De instemming van de corpschefs, en het feit dat de magistraten verder hun wedde als leden van de Rechterlijke Orde blijven ontvangen staan o.m. borg voor de onafhankelijkheid van de magistratuur en voor een goede rechtsbedeling.

Artikel 7 beoogt o.m. de militaire magistraten te velde, in functie sedert meer dan acht jaar, en sinds meer dan vijf jaar bij het Ministerie van Justitie afgevaardigd.

Dispositions diverses.

L'article 10 règle un point particulier : il conserve la validité des présentations faites pour les 3 places de conseiller à la Cour d'appel de Gand.

Les articles 8 et 11 n'appellent pas d'observations.

*
**

Le projet et le rapport ont été adoptés à l'unanimité moins une abstention.

Le Rapporteur.
R. NOSSENT.

Le Président.
L. JORIS.

Diverse bepalingen.

Bij artikel 10 wordt een bijzonder punt geregeld : het handhaaft de geldigheid van de voordrachten gedaan voor het Hof van beroep te Gent, voor drie plaatsen van raadsheer.

De artikelen 8 en 11 vragen geen commentaar.

*
**

Het ontwerp en het verslag werden eenparig, op één onthouding na, aangenomen.

De Verslaggever.
R. NOSSENT.

De Voorzitter.
L. JORIS.